

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

KOMISIONI I PAVARUR PËR MEDIA
NEZAVISNA KOMISJA ZA MEDIJE - INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

KPM-2012/01

U podrsci clanu 3.2.11 i clana 33 Zakona o Nezavisnoj Komisiji za Medije (NKM) br.04/L-44, NKM usvaja:

UREDBA
O ZAŠTITI DECE I MALOLETNIKA U AUDIOVIZUELNIM
MEDIJSKIM USLUGAMA

Član 1
Svrha

Ova uredba ima za cilj zaštitu dece i maloletnika od stetnog programskog sadržaja, koji može negativno uticati na njihov fizički, mentalni i moralni razvoj ili da otkriva njihov identitet

Ova uredba određuje način kategorizacije, signalizacije i izbora vremena emitovanja programa koji može negativno uticati na fizički, mentalni i moralni razvoj dece i maloletnika u posebnim programima koji obuhvataju nepotrebno nasilje ili pornografiju.

Član 2
DEFINICIJE:

1. Reč “*dete*” se odnosi na lica koja su mlađa od 14. godina.
2. Reč “*maloletnik*” se odnosi na lica, starosne dobi od 14. do 18. godina.
3. Izraz “*granični period*” se odnosi na raspored televizijskog programa koji određuje period tokom kojeg je dozvoljeno emitovanje radio televizijskog programa za odrasle i period tokom kojeg to nije dozvoljeno. Granični period na Kosovu počinje od 24:00 i

završava se u 05:00 sati. I za pretplaćeni program koji nije zaštićen nikakvim kodom, važi ograničeni period, tj. od 24:00 do 05:00 sati.

4. Reč “*nepotrebno nasilje*” se odnosi na *namerno* korišćenje fizičke, mehaničke ili neke druge sile, kako bi se nanela šteta, ozlede ili zlostavljanje.

5. Reč “*strah*” se odnosi na emocije, često veoma jake, koje se podstiču predviđanjem opasnosti, nečeg lošeg, bola, bez obzira na to da li je pretnja stvarna ili izmišljena.

6. Izraz “*erotski sadržaj*” se odnosi na program koji se usredsređuje na seksualnu želju, onaj koji se jasno odnosi na seksualni čin, koji prikazuje određene erogene zone ljudskog tela i krajnju težnju ka seksualnim činom, međutim, ne prikazuje jasno osobe tokom seksualnog čina.

7. Reč “*pornografija*” se odnosi na program koji na jasan i otvoren način prikazuje organe ili sam seksualni čin.

8. Izraz “*program štetnog sadržaja*” se odnosi na program koji negativno utiče na fizički, mentalni i moralni razvoj dece i maloljetnika.

Program naveden pod tačkom 8 uključuje, ali se ne ograničava samo na sledeći sadržaj:

- a) Program koji sadrži fizičko, verbalno, gestikulativno, emocionalno, seksualno ili nasilje ubačeno preko specijalnih efekata. Nasilje koje se prikazuje tokom posebnih umetničkih programa se treba prikazivati shodno sadržaju, treba pružiti edukativne poruke, poruke koje su lako shvatljive, kako od dece tako i od gledalaca uopšte. Ovo znači da namera programa nije prikazivanje scena nasilja.
- b) Program koji sadrži seksualne scene se može prikazivati samo u sklopu ili smislu naučnih, obrazovnih, dokumentarnih ili informativnih programa. Tokom ovakvih programa se treba izbegavati prikazivanje pomenutih seksualnih scena kao što su egzibicionizam, nudizam, seksualno nasilje i polna diskriminacija. Takav program će se proceniti na osnovu svrhe svake seksualne scene, procenjujući sklad istih sa uzrastom gledalaca.
- c) Program sa hazardnim sadržajem, predviđanje budućnosti, gatanje, i slične, koje nisu naučno potvrđene.

Član 3

OGRANICENJA I OPŠTE ODGOVORNOSTI

1. Audio-vizuelne medijske usluga neće emitovati programski sadržaje koji su štetni po

decu, osim u periodu i shodno uslovima određenim ovom uredbom.

2. Audio-vizuelne medijske usluge koji emituju radio/TV program sadržaj koji je štetan po decu, su dužni da takav program najave zvučnim signalom.
3. Audio-vizuelne medijske usluge koji emituju sadržaja koji je štetan po decu, su dužni da ovakve programe najave zvučnim ili tekstualnim signalom i iste identifikuju odgovarajućim vizuelnim znakom, shodno kategorizaciji programa koju određuje ova uredba.
4. Audio-vizuelne medijske usluge mogu da emituju program pornografskog sadržaja isključivo u kodiranom obliku i u saglasnosti sa članom 4.1.4 ove Uredbe.
5. U skladu sa ovom Uredbom, provajderi audio-vizualnih medijskih usluga su dužni da uspostave svoja samoregulatorna pravila (Kodeks prakse) o emitovanju programa koji može negativno uticati na decu i maloletnike, kao i da uspostave nadzorne mehanizme za primenu tih standarda.
7. Provajderi audio-vizualnih medijskih usluga su dužni da, nakon pripreme Kodeksa prakse, kopiju istog proslede NKM, najkasnije tri (3) meseca od stupanja na snagu ove uredbe. provajderi audio-vizualnih medijskih usluga mogu podneti Kodeks prakse pojedinačno ili kao grupa.
8. Na zahtev NKM, u roku od 3 radna dana, provajderi audio-vizualnih medijskih usluga su dužni da podnesu detaljne podatke o sprovođenju samoregulatornih standarda Kodeska praske.

Član 4

ZASTITA IDENTITETA I POŠTOVANJE DOSTOJANSTVA DECE I MALOLETNIKA TOKOM EMITOVANJA PROGRAMA

1. Treba se pridati neophodan značaj dostojanstvu dece i maloletnika koji su deo programa ili su uključeni u isti. Ovo pravilo se treba sprovoditi bez obzira na saglasnost roditelja, staratelja ili neke druge osobe koja je starija od osamnaest godina, a koja predstavlja maloletnika.
2. Nije dozvoljeno objavljivanje informacija koja otkrivaju identitet deteta do 18 godina obuhvaćen u bilo kojoj vrsti nasilja, uperkos statusu deteta kao svedok, zrtva ili autor zlocina, ili u slucaju tentative za ubistvo ili samoubistvo. Takodje, nije dozvoljeno i podnosenje detalja o porodicnim stvarima i privatnim zivotu deteta.
3. U okviru informacija za svaku vrstu nasilja i ulogu deteta u njemu, identitet maloletnika treba biti zasticen celo vreme nejasno zamagljenom slikom i sa jednim

moduliranim tonom tako da se maloletnik ne prepozna. Takva informacija ne sme odkriti neki detalj porodicnih odnosa i privatnog zivota deteta.

4. Licni podatci za maloletnike kao i detalji njihovih porodicnih odnosa i privatnog zivota se ne smeju emitovati u slucajevima kada emitovanje takvih informacija moze osetiti njihovu dobrobit.

Član 5 **KATEGORIZACIJA PROGRAMA**

1. **Prva kategorija** obuhvata program koji ne sadrži štetan sadržaj.
2. **Druga kategorija** obuhvata programe koji se ne preporučuju za decu mlađu od 10. godina i za gledanje kojih je neophodno prisustvo roditelja ili staratelja. Ova kategorija se odnosi na programe koji sadrže nasilne ili strašne scene. Emitovanje ove vrste programa se treba najaviti i pratiti odgovarajućim znakom.
3. **Treća kategorija** obuhvata programe koji jako često prikazuju nasilje, strašne ili scene erotskog sadržaja. Ova vrsta programa koji su štetnog sadržaja se ne preporučuje za decu mlađu od 14. Godina. Za gledanje programa treće kategorije je neophodno prisustvo roditelja ili staratelja. Emitovanje ovakvih programa se treba najaviti i pratiti odgovarajućim znakom.
4. **Četvrta kategorija** obuhvata programe koji sadrže scene neprekidnog i nepotrebnog nasilja, straha i pornografije, program sa hazardnim sadržajem, predviđanje budućnosti, gatanje, i slične, koje nisu naučno potvrđene. Ovi programi se ne preporučuju osobi mlađoj od 18. godina. Emitovanje ovih programa neprekidnog nasilnog ili strašnog sadržaja se trebaju najaviti i pratiti odgovarajućim znakom. Dok se programi pornografskog sadržaja mogu emitovati na kodiran način.

Član 6 **VREME EMITOVANJA**

- 6.2.1 Emitovanje programa koji pripadaju prvoj kategoriji ne podleže vremenskim ograničenjima.
- 6.2.2 Programi koji pripadaju drugoj kategoriji se mogu emitovati nakon 15:00 do 06:00 časova.
- 6.2.3 Programa koji pripadaju trećoj kategoriji se mogu emitovati nakon 22:00 sata do 06:00 sati ujutru.

- 6.2.4 Programi koji pripadaju četvrtoj kategoriji se mogu emitovati nakon 24:00 sata do 05:00 sati ujutru. Tokom ovog perioda, elektronski mediji mogu da emituju program pornografskog sadržaja ali isti mora biti kodiran.

Član 7

ZNAKOVI I PIKTOGRAMI

1. Provajderi audio-vizualnih medijskih usluga će koristiti piktograme koji su priloženi u Aneksu (KPM 2012/01) ove uredbe.
2. Znakovi napomene za kategorije, koji su određeni članom 7 su obavezni za sve programe navedene u članu 6.
3. Pre početka i nakon svakog prekida programa na radiju se emituje verbalno i zvučno upozorenje.
 - a. Pre početka TV programa se prikazuje znak programa, tj. kombinacija tekstualnog, verbalnog, zvučnog i vizuelnog upozorenja, u trajanju od 10 sekundi i prekriva najmanje $\frac{1}{4}$ vidljivog dela ekrana. Formulacija pismene opomene ce biti: "Program koji sledi nije prikladan za decu i maloletnike"
 - b. Tokom TV programa se prikazuje samo vizuelni deo znaka u uglu ekrana, dimenzija minimalna $\frac{1}{48}$ i maksimalna $\frac{1}{32}$.
 - c. Programi četvrte kategorije se ne emituju pre 23:00 sata
 - d. Pregled programa koji je objavljen na teletekstu ili dnevnim novinama, treba sadržati i vizuelni znak za relevantnu kategoriju programa.

Član 8

PRIMENJIVE SANKCIJE

Za nepoštovanje ove uredbe će se primeniti sankcije koje određuje Zakon o Nezavisnoj Komisiji za Medije.

Član 9

STUPANJE NA SNAGU

Uredba stupa na snagu 15 dana nakon potpisivanja od strane Predsednika Nezavisne Komisije za Medije (NKM). Nakona stupanja na snagu ove uredbe ukida se Uredba CIMC 2009/01.

Shefki Ukaj
Predsednik
Nezavisna Komisija za Medije

Priština
Datum: _____

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

KOMISIONI I PAVARUR PËR MEDIA
NEZAVISNA KOMISIJA ZA MEDIJE - INDEPENDENT MEDIA COMMISSION

NKM

Aneks

Kategorija	Pravilo	Znak
Kategorija 1	Neće biti praćena znakom	
Kategorija 2	Saglasnost roditelja/staratelja je obavezna ili je u suprotnom program zabranjen za decu mlađu od 10. godina.	
Kategorija 3	Punoletni gledaoci, program zabranjen za decu mlađu od 14. godina.	

Kategorija 4	Punoletni gledaoci, program zabranjen za decu mlađu od 18. godina.	
---------------------	--	---